

СИМО БАЊАЦ, 1871–1941, парох у Гламочу

Рођен 1871. године у Горњем Рибнику, срез Кључ.

Богословију завршио 1893. године у Рељеву. Био учитељ од 1894. до 1896. године у Кључу и Доњем Вакуфу. Рукоположен 1897. године. Парох у Смољанима до 1900. године. После тога премештен на парохију у Камену, а потом у Гламоч.

Усташе из Ливна су 1941. у Гламочу извршили велики покољ Срба, познат као Илиндански покољ. Уочи Св. пророка Илије 1941. године усташе су код цркве ухватили свештеника Симу Бањца, довели су га до центра варошице и ту га заклали, наочиглед присилно окупљеног народа.

SIMO BANJAC, 1871–1941, parish priest in Glamoč

He was born in 1871 in Gornji Ribnik, Ključ district.

He completed the Theological Seminary in 1893 in Reljevo. He taught in Ključ and Donji Vakuf from 1894 to 1896. He was ordained in 1897. He served as a parish priest in Smoljani until 1900. He was transferred to the parish in Kamen and then to Glamoč.

In 1941, the Ustaša from Livno committed a mass slaughter of the Serbs in Glamoč, known as the “slaughter on St Elijah’s Day”. On the eve of St Elijah’s Day of 1941, the Ustaša caught priest Simo Banjac near the church, brought him to the centre of Glamoč and massacred him there, in front of the forcefully collected people.

МИРКО Г. СТОЈИСАВЉЕВИЋ, 1885–1941, парох у Гламочу

Рођен 1885. године у Отишићу, срез Сињ.

Богословију завршио 1908. године у Задру. Рукоположен 1909. године и постављен за пароха у Дрнишу, одакле је прешао у Метковић, затим у Трепљух и Гламоч.

Усташе из Ливна су 30. јула 1941. године дошли у Гламоч и похапсили све виђеније Србе. Са њима је ухапшен и свештеник Мирко са сином јединцем. Сви су повезани жицом, утоварени у камионе и одведени у Корићну. Тамо су сви побијени и бачени у провалије, које се налазе поред пута у Корићни. Мошти мученика из Корићне извађене су 1991. године и пренете у костурницу манастира Веселиње код Гламоча.

MIRKO G. STOJISAVLJEVIĆ, 1885–1941, parish priest in Glamoč

He was born in 1885 in Otišić, Sinj district.

He completed the Theological Seminary in 1908 in Zadar. He was ordained in 1909 and designated a parish priest in Drniš. He moved to Metković and then to Trepľuh and Glamoč.

On 30 July 1941, the Ustaša from Livno came to Glamoč and arrested all reputable Serbs, including priest Mirko with his only son. They were all tied by wire, loaded onto trucks and taken to Korićna. They were all killed there and thrown into abysses along the road in Korićna. The relics of Korićna martyrs were taken out in 1991 and transferred to the ossuary of the Veselinje monastery near Glamoč.

ДОЊА ГРАДИНА (Козарска Дубица, Босанска Дубица),

храм посвећен Вознесењу Господњем – Спасовдан

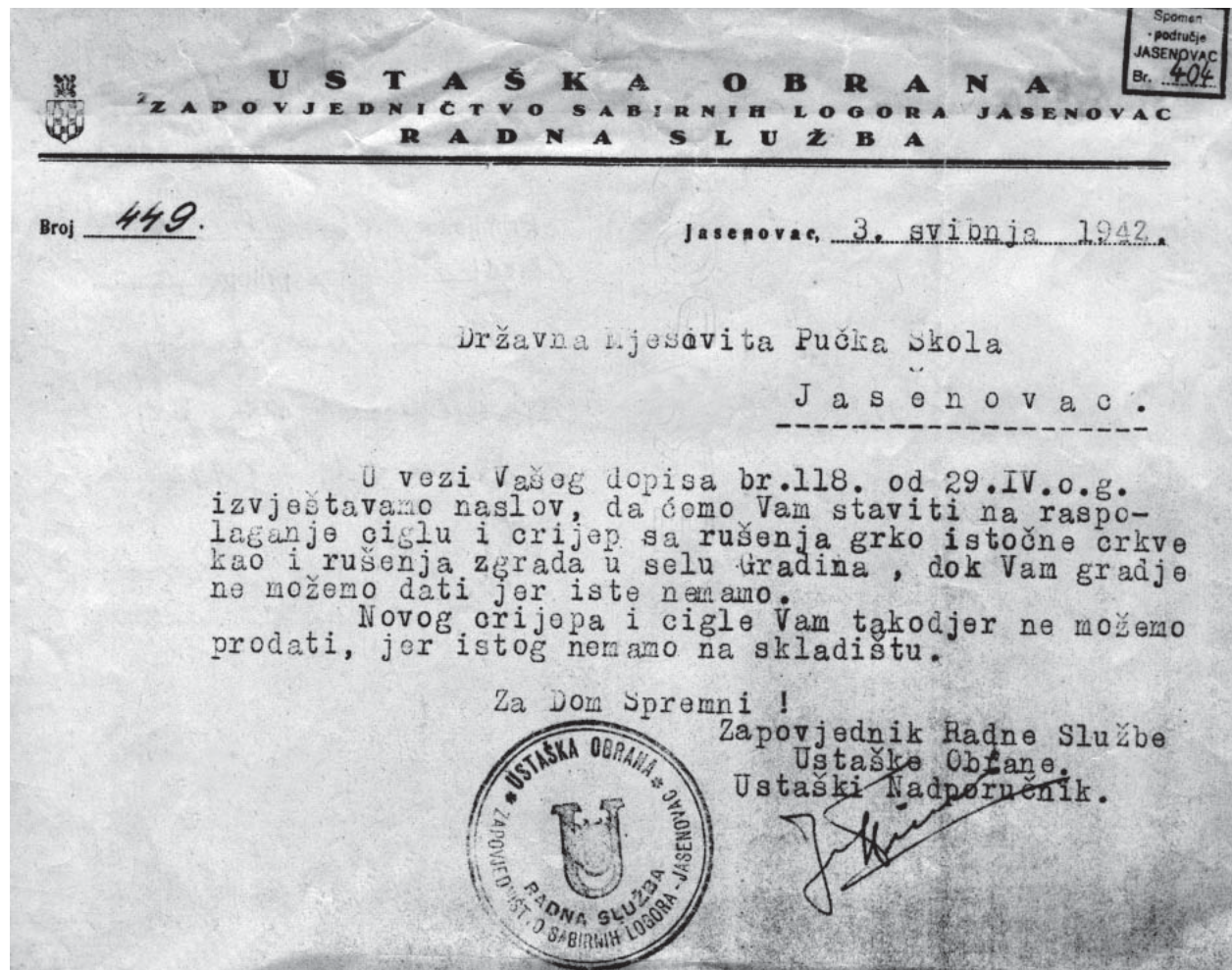
Црква подигнута 1907. године. Усташе су је срушили око католичког Божића 1941. године топовским гранатама из Јасеновца.

Доња Градина је највеће стратиште јасеновачког логора и највеће стратиште на простору Југославије у Другом светском рату. У Градини је обележено 105 масовних гробница, димензија дужине 15–50 m, ширине 3–4 m, дубине око 2,5 m.

DONJA GRADINA (Kozarska Dubica, Bosanska Dubica), Church of the Ascension of Our Lord

The church was built in 1907. The Ustaša demolished it around Catholic Christmas of 1941 by artillery shelling from Jasenovac.

Donja Gradina is the largest execution site of the Jasenovac camp and the largest execution site in the territory of Yugoslavia in World War II. Total 105 mass graves are marked in Gradina – 15–50 m long, 3–4 m wide, around 2.5 m deep.

Логорска управа Јасеновца ставља на располагање циглу од срушене цркве у Градини Пучкој школи из Јасеновца

The Jasenovac camp administration puts the bricks from the demolished church in Gradina at the disposal of the elementary school from Jasenovac

ДРАКУЛИЋ (Бања Лука), спомен-храм Светог Георгија

Градња храма почела је 1990. године. Земљиште за храм даровали су наследници Борђа Гламочанина, који је преживео заробљеништво у Немачкој, а чија је породица од 70 чланова потпуно затрta у покољу у Дракулићу 1942. године.

Друга Поглавникова тјелесна бојна (ПТБ) убила је 7. фебруара 1942. године у селима крај Бања Луке – Дракулићу, Шарговцу, Мотицама и руднику Раковац, око 2.300 Срба, међу њима и 551 дете. Организатори овог злочина били су усташки стојерник из Бање Луке Мирко Бељан, заповједник 2. бојне Поглавниковог тјелесног здруга (ПТЗ), сатник Никола Зелић и капелан самостана у Петрићевцу фра Томислав (Вјекослав) Филиповић, алиас Мирослав Мајсторовић.

Повјереник и поузданик Усташке надзорне службе (УНС) за Велику жупу Сана и Лука извештава УНС у Загребу радиограмом, а после и писменим извештајем: „Једна сатнија усташке бојне под заповједничтвом надпоручника Јосипа Мишлова у пратњи жупника фра Вјекослава Филиповића дана 7. вељаче у 4 сата ујутро запосјела рудник Раковац и поубијала крампом 37 радника гркоисточњака. Наставила са убијањем крампом и сјекиром гркоисточњака мушкараца жена и дјеце у селима Мотике гдје је убијено око 715 и у Дракулићу и Шарговцу гдје је убијено око 1.500 особа. Убијање је завршено истог дана око 14 сати...”.

У извештају великог жупана Велике жупе Сана и Лука пуковника Алемана наводи се да је укупни број жртава наведених покоља 2.300.

О истоме немачко посланство у Загребу бележи: „Један усташки одред под командом два официра и фрањевачког фратра Филиповића изводи акцију чишћења у Мотики, Дракулићима и Сарговцу [Шарговац, нап. ЈМ] у којој је убијено преко 880 лица православне вере, међу којима 53 школске деце из Сарговца”.

Опуномоћени немачки генерал у Загребу Глез фон Хорстенау (*Edmund Glaise von Horstenau*) је записао: „У дану уочи масакра, одржан је састанак у манастиру Петрићевац код Бање Луке, на којем су учествовали др Виктор Гутић, бивши велики жупан, др Стилиновић, председник суда у Бања Луци, више католичких свештеника, међу којима и извесни свештеник Филиповић, који је потом присуствовао и самом клању”.

Посебну улогу у целом овом случају имао је фра Филиповић, који је у школи у Дракулићу први заклао једно дете, Радојку Гламочанин, кћерку Буре Гламочанина и викнуо: „У име Бога, почињемо!”, и наставио: „Усташе, ово ја у име Бога покрштавам ове изроде, а од вас тражим да слиједите мој пут. Ја примам ове гријехе на моју душу, а вас ћу исповиједити и ријешити свих гријеха”.

Након овог догађаја „сатник Никола Зелић је повучен, а фра Филиповић спроведен под оружаном пратњом у Загреб”, где је био, због захтева Немаца, у затвору на Савској цести, одакле га је ослободио Еуген Дидо Кватерник, шеф Усташке надзорне службе (УНС), унапредио га у чин усташког сатника и под именом Мирослав Мајсторовић поставио за једну од најважнијих руководећих личности у логору Јасеновац (познат као фра Сотона).

У опљачкане куће побијених Срба насељавани су Хрвати. Иако су ово била села са већинским српским становништвом, на попису из 1948. године, од укупно 2.161 становника – Срба је било 334, а Хрвата 1.788. На споменику са петокраком и натписом: „Жртвама фашистичког терора”, који је подигнут 1965. писало је да је број жртава износио 1.400. На новој спомен-плочи постављеној 1991. написано је да су усташе побили 2.300 Срба, а петокрака је замењена православним крстом.

DRAKULIĆ (Banja Luka), Memorial Church of St George

The construction of the church began in 1990. The land was ceded by successors to Đorđe Glamočanin, who survived captivity in Germany and whose 70-member family was obliterated in the slaughter in Drakulić in 1942. On 7 February 1942, the Second Poglavnik's Bodyguard Battalion (PTB) killed around 2,300 Serbs, including 551 children, in the villages near Banja Luka – Drakulić, Šargovac, Motike and the Rakovac mine. The organisers of this crime were Mirko Beljan, the Ustaša headquarters commander from Banja Luka, Nikola Zelić, a captain of the Second Battalion of Poglavnik's Bodyguard Division (PTZ), and friar Tomislav (Vjekoslav) Filipović, alias Miroslav Majstorović, the chaplain of the Petrićevac convent.

The commissioner and confidant of the Ustaša Supervisory Service for the grand župa Sana and Luka informed the Ustaša Supervisory Service in Zagreb by radiogram, and later by a written report: "On 7 February at 4 am, a company of an Ustaša battalion led by first lieutenant Josip Mišlov, followed by vicar friar Vjekoslav Filipović, occupied the Rakovac mine and killed 37 Greek-Eastern workers with pickaxes. They continued to kill with pickaxes and axes Greek-Easterners – men, women and children in the Motike village, where around 715 persons were killed, and in the Drakulić and Šargovac villages, where around 1,500 persons were killed. The killing ended on the same day at around 2 pm..."

According to the report of grand župan of Sana and Luka colonel Aleman, the total number of victims in these slaughters was 2,300.

The German mission in Zagreb noted: "An Ustaša unit under the command of two officers and franciscan friar Filipović carried out a cleansing action in Motike, Drakulić and Sargovac [Šargovac, note: JM], when over 880 persons of Orthodox faith were killed, including 53 schoolchildren from Sargovac".

Plenipotentiary German general in Zagreb Edmund Glaise von Horstenau wrote: "On the eve of the massacre, a meeting was held in the Petrićevac convent near Banja Luka, attended by dr Viktor Gutić, the former grand župan, dr Stilinović, the court president in Banja Luka, several Catholic priests, including a certain priest Filipović, who later attended the slaughter".

A special role was played by friar Filipović, who was the first to butcher a child – Radojka Glamočanin, the daughter of Đuro Glamočanin, in the school in Drakulić. On that occasion, he cried: "In the name of God, let us begin", and continued: "The Ustaša, I am baptising these degenerates in the name of God, and I am asking from you to follow my path. I am taking these sins on my soul, and I will confess you and absolve you from all sins". After these events, "captain Nikola Zelić was withdrawn and friar Filipović was escorted under armed guard to Zagreb", where he stayed, on Germans' request, in prison in Savska cesta. Eugen Dido Kvaternik, the head of the Ustaša Supervisory Service, liberated him, promoted him to the rank of an Ustaša captain and appointed him, under the name of Miroslav Majstorović, as one of the leading men in the Jasenovac camp (he was known as friar Satan).

Croats were settled in the plundered houses of the killed Serbs. Although these villages had the majority Serbian population, at the 1948 census, of 2,161 inhabitants, there were 334 Serbs and 1,788 Croats. The monument with a five-pointed star and the inscription: "To the victims of fascist terror", which was erected in 1965, read that the number of victims was 1,400. The new memorial plaque, set up in 1991, reads that the Ustaša killed 2,300 Serbs. The five-pointed star was replaced with an Orthodox cross.